

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 16 50
F: 01 478 16 99
E: gp.mju@gov.si
www.mju.gov.si

URAD ZA KOMUNICIRANJE
gp.ukom@gov.si

Številka: 092-54/2015/2
Datum: 2. 2. 2015

Zadeva: predlagam.vladi.si predlog 6424-28: Ukinitiv organa Varuh človekovih pravic
Zveza: vaša št. 092-28/2015/1, z dne 29. 1. 2015

V zvezi s posredovanim predlogom glede ukinitve organa Varuha človekovih pravic, Ministrstvo za javno upravo v okviru svojih pristojnosti posreduje naslednja pojasnilo:

Varuh človekovih pravic, kakor ga imamo v Republiki Sloveniji, je institucija, oblikovana po klasičnem modelu nacionalnega parlamentarnega ombudsmana s širokimi pristojnostmi do državnih in drugih organov, ki izvajajo javna pooblastila. Takšen model je prevzela večina zahodnoevropskih držav. Z nalogami in pooblastili, ki jih ima, je dodatno sredstvo zunajsodnega varstva pravic posameznikov.

Institucija varuha človekovih pravic je bila vpeljana leta 1991 z Ustavo RS, in sicer ga opredeljuje 159. člen, ki določa, da se z zakonom določi varuh pravic državljanov za varovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin v razmerju do državnih organov, organov lokalne samouprave in nosilcev javnih pooblastil. Na tej pravni podlagi je bil leta 1993 sprejet Zakon o varuhu človekovih pravic, ki določa njegove pristojnosti in pooblastila ter daje zakonsko podlago za njegovo ustanovitev. Organ Varuha človekovih pravic je uradno začel delati 1. januarja 1995.

Varuh ima možnost samostojne in neodvisne preiskave vsakega primera pri organih, ki spadajo v njegovo pristojnost. V ta namen ima možnost pridobiti vse informacije, opraviti vpogled v spise ali izvesti napovedane ali nenapovedane preglede pri organih. Če na tej podlagi ugotovi nepravilnosti, lahko organom predlaga, naj ugotovljeno kršitev ali nepravilnost odpravijo, včasih priporoča tudi, kako naj jo odpravijo, ali celo predlaga povrnitev škode.

Varuh lahko na Ustavno sodišče RS, pod pogoji, ki jih določa Zakon o ustavnem sodišču, vložijo zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov. To stori, če presodi, da predpis ali splošni akt, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, nedopustno posega v človekove pravice in temeljne svoboščine. V posamični zadevi, ki jo obravnava, lahko vložijo tudi ustavno pritožbo.

Varuh lahko vladi ali državnemu zboru da pobude za spremembo zakonov in drugih predpisov. Vsem organom, ki spadajo v njegovo pristojnost, lahko predlaga, naj izboljšajo svoje poslovanje.

in odnose s strankami. Na sistemske pomanjkljivosti v predpisih in v delu državnih organov opozarja v svojih letnih poročilih, na katera se odzivata vlada in državni zbor s svojimi priporočili in sklepi.

Varuh lahko vsakemu organu, torej tudi sodiščem, posreduje svoje mnenje z vidika varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin v zadevi, ki jo obravnava, ne glede na vrsto ali stopnjo postopka, ki poteka pred temi organi.

Varuh pa ne more odpraviti kršitve oziroma nepravilnosti namesto pristojnega državnega organa, organa lokalne samouprave ali nosilca javnih pooblastil. Prav tako ne more spreminjati odločb navedenih organov niti namesto njih odločati. Varuh praviloma ne obravnava zadev, če je od kršitve minilo več kot eno leto in če niso bile pred vložitvijo pobude izkoriščene možnosti pritožb oziroma pravnih sredstev. Prav tako praviloma ne obravnava zadev, ki potekajo pred sodišči, izjema so primeri neupravičenega zavlačevanja postopka ali očitne zlorabe oblasti.

Vplivanje Varuha je torej neformalno in nima pristojnosti oblastnega odločanja, zato njegova moč temelji tudi na sodelovanju z javnostjo. Varuh ne uporablja argumenta moči, ampak moč argumenta. Argumente pa predstavlja na različne načine komuniciranja z javnostmi.

Do leta 2001 se je institucija ombudsmana na državni ravni razširila v približno 110 držav sveta. V številnih državah so tudi regionalni, mestni, provincialni ombudsmani, nekatere države pa imajo ombudsmana na nacionalni, regionalni in subnacionalni ravni. Kot nadgradnjo je Evropska unija po načelih maastrichtske pogodbe ustanovila Evropskega ombudsmana. Prvi je bil imenovan leta 1995.

Glede na navedeno menimo, da je obstoječa ureditev Varuha človekovih pravic ustrezna in mednarodno primerljiva, zato predloga upoštevanje ustavno ureditev ni možno realizirati.

S spoštovanjem,

Mag. Renata Zatler
državna sekretarka

Poslano:

- Naslovu